

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
щодо кандидатської дисертації О. В. Лісового

1.

<p style="text-align: center;">Лісовий Оксен Васильович «Соціокультурна самоідентифікація особистості» Автореферат і дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, 2012</p>	<p style="text-align: center;">Стояно Оксана Олександрівна «Самоідентифікація студентства як процес самовизначення особистості в сучасному суспільстві» Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, 2004</p>
<p>Автореферат, с.2. Дисертація присвячена філософському осмисленню самоідентифікації особистості як процесу самовизначення особистості в сучасному суспільстві, узагальнено філософсько-методологічний досвід дослідження проблем самоідентифікації особистості на різних етапах розвитку суспільства. Висувається положення про те, що визначну роль у навчально-виховному процесі здобуває формування сутнісного ядра культури, що детермінує цільність особистості. Визначено місце і роль самоідентифікації у процесі формування особистості і її інтеграції в соціальне середовище.</p>	<p>С. 4. Мета дослідження – соціально-філософське осмислення самоідентифікації студентства як процесу самовизначення особистості в сучасному суспільстві. Досягнення поставленої мети обумовлює необхідність рішення наступних дослідницьких задач:</p> <ul style="list-style-type: none"> • узагальнити філософсько-методологічний досвід дослідження проблем самоідентифікації особистості на різних етапах розвитку суспільства; • визначити місце і роль самоідентифікації у процесі формування особистості і її інтеграції в соціальне середовище;
<p>Автореферат, с.2. Висувається положення про те, що визначну роль у навчально-виховному процесі здобуває формування сутнісного ядра культури, що детермінує цільність особистості.</p>	<p>С. 18. Висувається положення про те, що визначну роль у навчально-виховному процесі здобуває формування сутнісного ядра культури, що детермінує цільність особистості.</p>
<p>Автореферат, с.4 Наукова новизна... вперше: - виявлено специфіку соціальної самоідентифікації особистості як багатовекторну, що означає формування самоідентичності в сімейному, громадянському, етнічному, професійному статусах під дією складного для кожної людини впливу мікросередовища (родина, родичі, друзі) і офіційної ідеології макросередовища;</p>	<p>С. 5 Наукова новизна отриманих результатів. Виявлено специфіку соціальної самоідентифікації студентства як багатовекторну, що означає формування самоідентичності в сімейному, громадянському, етнічному, професійному статусах під дією складного для кожної людини впливу мікросередовища (родина, родичі, друзі) і офіційної ідеології макросередовища.</p>
<p>Автореферат, с.7 Методологічною основою всебічного осмислення ідентифікаційних процесів виступає багата філософська спадщина з проблем самовизначення, самовдосконалення і самореалізації особистості. Сократівське «пізнай самого себе», триєдність розуму, пам'яті і волі Аврелія Августина, раціональний, логічний початок соціальної антропології епохи Відродження і Нового часу (Ф. Петрарка, Р. Декарт, Б. Паскаль), пошуки самого себе у Г. Сковороди, фіхтеанське самоутвердження, «загальна самосвідомість» Г. Гегеля, міркування про самоідентичність людини Ж.-П. Сартра, «розпач-виклик» особистості, що самоідентифікується, бажаної стати творцем свого «Я» у С. Кьєркегора, невтомна боротьба індивіда із самим собою й оточенням за своє «справжнє Я» у М. Бердяєва, комунікативна практична філософія постмодернізму (Ж.-Ф. Ліотар, К.-О. Апель, Ю. Хабермас), що проголосила принцип рівносуб'єктності всіх учасників дискурсу – все це суттєві кроки до сучасного розуміння змісту і соціальної функції самоідентифікації особистості. З кінця 80-х рр. проблеми ідентифікації і самоідентифікації особистості привернули увагу багатьох закордонних і вітчизняних дослідників, що було пов'язано з процесом демократизації, краху тоталітарних режимів у Східній Європі, зростання національної самосвідомості і посилення тенденції індивідуального самовизначення в соціальному просторі. Усе це сприяло актуалізації соціальної потреби самовизначення особистості в системі суспільних взаємозв'язків і взаємодій.</p>	<p>С. 7 Методологічною основою всебічного осмислення ідентифікаційних процесів виступає багата філософська спадщина з проблем самовизначення, самовдосконалення і самореалізації особистості. Сократівське «пізнай самого себе», триєдність розуму, пам'яті і волі Аврелія Августина, раціональний, логічний початок соціальної антропології епохи Відродження і Нового часу (Ф. Петрарка, Р. Декарт, Б. Паскаль), пошуки самого себе у Г.С. Сковороди, фіхтеанське самоутвердження, «загальна самосвідомість» Г. Гегеля, міркування про самоідентичність людини Ж.-П. Сартра, «розпач-виклик» особистості, що самоідентифікується, бажаної стати творцем свого «Я» у С. Кьєркегора, невтомна боротьба індивіда із самим собою й оточенням за своє «справжнє Я» у М. Бердяєва, комунікативна практична філософія постмодернізму (Ж.-Ф. Ліотар, К.-О. Апель, Ю. Хабермас), що проголосила принцип рівносуб'єктності всіх учасників дискурсу - все це суттєві кроки до сучасного розуміння змісту і соціальної функції самоідентифікації особистості. З кінця 80-х рр. проблеми ідентифікації і самоідентифікації особистості привернули увагу багатьох закордонних і вітчизняних дослідників, що було пов'язано з процесом демократизації, краху тоталітарних режимів у Східній Європі, зростання національної самосвідомості і посилення тенденції індивідуального самовизначення в соціальному просторі. Усе це сприяло актуалізації соціальної потреби самовизначення особистості в системі суспільних взаємозв'язків і взаємодій.</p>
<p>Автореферат, с. 8 Самоідентифікація – усвідомлення людиною своєї приналежності до конкретної суспільної групи, спільноти, страти. Кожна людина має власні характерні риси, що відрізняють її від інших людей. Усвідомлення, виокремлення цих якостей, свого неповторного «Я» і є предметом особистісної самоідентифікації. Соціальна самоідентифікація виступає як основа для визначення життєвих стратегій у взаємовідносинах із соціальним оточенням. У процесі соціальної самоідентифікації особистість усвідомлює своє становище в суспільстві, визначає тип соціальних взаємозв'язків. Механізми особистісної і соціальної самоідентифікації настільки взаємопов'язані в дійсності, що їх роздільно можна розглядати тільки в процесі</p>	<p>С. 8 Самоідентифікація – усвідомлення людиною своєї приналежності до конкретної суспільної групи, спільноти, страти. Кожна людина має власні характерні риси, що відрізняють її від інших людей. Усвідомлення, виокремлення цих якостей, свого неповторного «Я» і є предметом особистісної самоідентифікації. Соціальна самоідентифікація виступає як основа для визначення життєвих стратегій у взаємовідносинах із соціальним оточенням. У процесі соціальної самоідентифікації особистість усвідомлює своє становище в суспільстві, визначає тип соціальних взаємозв'язків. Механізми особистісної і соціальної самоідентифікації настільки взаємопов'язані в дійсності, що їх роздільно можна розглядати</p>

теоретичного аналізу, штучно абстрагуючись від однієї з цих сторін.	тілки в процесі теоретичного аналізу, штучно абстрагуючись від однієї з цих сторін.
<p>Автореферат, с. 8</p> <p>У ході дослідження процесу самоідентифікації ми звертаємо увагу на співвідношення понять самопізнання, само-реалізація і самоідентифікація. Самопізнання – це проникнення у свій внутрішній світ, осмислення своїх духовних якостей. А самоідентифікація – самовизначення особистості в соціальній системі координат, усвідомлення своєї солідарності чи відчуження відносно інших соціальних груп. Тому самоідентифікація являє собою сукупність соціальних практик, а самопізнання може вести як до самоідентифікації в соціальному просторі, так і до «замкнення в собі». Самопізнання пов'язане з формуванням оцінних характеристик, що складаються у певну самооцінку людиною самої себе. Самооцінка індивіда виробляється на основі самоаналізу власних вчинків і об'єктивних результатів своєї діяльності, а також внаслідок співставлення своєї поведінки з поведінкою людей із свого оточення, що дозволяє йому робити висновки і, якщо необхідно, вносити корективи у свої дії, тобто здійснювати саморегулювання.</p>	<p>С.9</p> <p>У ході дослідження процесу самоідентифікації автор звертає увагу на співвідношення понять самопізнання і самоідентифікації. Самопізнання – це проникнення у свій внутрішній світ, осмислення своїх духовних якостей. А самоідентифікація – самовизначення особистості в соціальній системі координат, усвідомлення своєї солідарності чи відчуження відносно інших соціальних груп. Тому самоідентифікація являє собою сукупність соціальних практик, а самопізнання може вести як до самоідентифікації в соціальному просторі, так і до «замкнення в собі». Самопізнання пов'язане з формуванням оцінних характеристик, що складаються у певну самооцінку людиною самої себе. Самооцінка індивіда виробляється на основі самоаналізу власних вчинків і об'єктивних результатів своєї діяльності, а також внаслідок співставлення своєї поведінки з поведінкою людей із свого оточення, що дозволяє йому робити висновки і, якщо необхідно, вносити корективи у свої дії, тобто здійснювати саморегулювання.</p>
<p>Автореферат, с. 9, абз. 2 зверху</p> <p>Особливу роль набуває самоідентифікація особистості в кризовій ситуації подолання старої і становлення нової соціальної системи, коли в цілому суспільство характеризується нестійкістю. Унаслідок цього стає актуальним для кожної особистості пошук свого місця, статусу в суспільній структурі, коли людина повинна сама вибирати свою стратегію і визначення своєї ідентичності в нових для неї соціально-економічних, політичних та культурних умовах.</p>	<p>С.10</p> <p>Особливу роль набуває самоідентифікація особистості в кризовій ситуації подолання старої і становлення нової соціальної системи, коли в цілому суспільство характеризується нестійкістю. Унаслідок цього стає актуальним для кожної особистості пошук свого місця, статусу в суспільній структурі, коли людина повинна сама вибирати свою стратегію і визначення своєї ідентичності в нових для неї соціально-економічних, політичних та культурних умовах.</p>
<p>Автореферат, с.5, дисертація, с.10 з перех. на с.11. дістали подальший розвиток</p> <p>– осмислення місця самоідентифікації у формуванні особистісних характеристик, що полягає у самовизначенні людиною своїх якостей та можливостей щодо заняття певних соціальних позицій у житті і сприяє її інтеграції у відповідну спільноту. Розглянуто дві сторони самоідентифікації: особистісну і соціальну та показано їх взаємозв'язок у здійсненні трьох основних функцій: 1) визначення індивідом своїх відмінностей й загальних рис у порівнянні з іншими; 2) пошук та вибір засобів задоволення своїх потреб у соціальному середовищі; 3) інтеграція у систему суспільних відносин шляхом вдосконалення відповідних особистісних якостей індивіда.</p>	<p>С. 5.</p> <p>Наукова новизна отриманих результатів.</p> <p>Дістало подальшого розвитку осмислення місця самоідентифікації у формуванні особистісних характеристик, що полягає у самовизначенні людиною своїх якостей та можливостей щодо заняття певних соціальних позицій у житті і сприяє її інтеграції у відповідну спільноту. Розглянуто дві сторони самоідентифікації: особистісну і соціальну та показано їх взаємозв'язок у здійсненні трьох основних функцій: 1) визначення індивідом своїх відмінностей й загальних рис у порівнянні з іншими; 2) пошук та вибір засобів задоволення своїх потреб у соціальному середовищі; 3) інтеграція у систему суспільних відносин шляхом вдосконалення відповідних особистісних якостей індивіда.</p>
<p>Дисертація, с. 165</p> <p>ВИСНОВКИ</p> <p>У дисертації наведено теоретичне узагальнення і вирішення наукового завдання, що виявляється в дослідженні феномену «самоідентифікація особистості» в її соціальному і культурному вимірах. Підсумок дослідження дає змогу сформулювати низку наступних положень:</p> <p>1. Методологічною основою всебічного осмислення ідентифікаційних процесів виступає багата філософська спадщина з проблем самовизначення, самовдосконалення і самореалізації особистості, що відкриває нові перспективи у вивченні феномена самоідентифікації – суб'єктивне ототожнення індивіда з певними групами і категоріями людей, що дозволяє зберегти самоідентичність кожної особистості, знайти стабільність, цілісність духовного світу. Але це самовизначення в соціумі, прирахування себе до певної спільноти – самоідентифікація, як основа вибору свого «Я», не усуває, на думку філософів, індивідуальної автономії, самотності і потреби в стійкій самоідентичності особистості протягом усього життєвого циклу.</p> <p>Самоідентифікація – усвідомлення людиною своєї приналежності до конкретної суспільної групи, спільноти, страсти. Самоідентифікація надає можливості для вільного різноманітного розвитку особистості і формування соціальних характеристик, що дозволяють зайняти певну соціальну позицію і тим самим сприяє інтеграції індивіда у спільноту.</p>	<p>С. 14</p> <p>У висновках наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, сутність якого полягає у соціально-філософському осмисленні самоідентифікації студентства як процесу самовизначення особистості в сучасному суспільстві. Здійснене дослідження дає можливість зробити такі висновки:</p> <p>1. Методологічною основою всебічного осмислення ідентифікаційних процесів виступає багата філософська спадщина з проблем самовизначення, самовдосконалення і самореалізації особистості, що відкриває нові перспективи у вивченні феномена самоідентифікації – суб'єктивне ототожнення індивіда з певними групами і категоріями людей, що дозволяє зберегти самоідентичність кожної особистості, знайти стабільність, цілісність духовного світу. Але це самовизначення в соціумі, прирахування себе до певної спільноти – самоідентифікація, як основа вибору свого «Я», не усуває, на думку філософів, індивідуальної автономії, самотності і потреби в стійкій самоідентичності особистості протягом усього життєвого циклу.</p> <p>2. Самоідентифікація – усвідомлення людиною своєї приналежності до конкретної суспільної групи, спільноти, страсти. Самоідентифікація надає можливості для вільного різноманітного розвитку особистості і формування соціальних характеристик, що дозволяють зайняти певну соціальну позицію і тим самим сприяє інтеграції індивіда у спільноту.</p>
<p>Дисертація, с. 166</p> <p>(ВИСНОВКИ)</p> <p>3. Трансформація пострадянського простору спричинила кардинальні зміни у соціально-економічному, політичному житті українського суспільства, що відбулося на соціальній структурі суспільства – поява нових страт, перерозподіл між вже існуючими і знову виниклими групами.</p>	<p>С.15</p> <p>(ВИСНОВКИ)</p> <p>4. Трансформація пострадянського простору спричинила кардинальні зміни у соціально-економічному, політичному житті українського суспільства, що відбулося на соціальній структурі суспільства – поява нових страт, перерозподіл між вже існуючими і знову виниклими групами.</p>

Унаслідок цього стає актуальним для кожної особистості пошук свого місця і статусу в суспільній структурі

Унаслідок цього стає актуальним для кожної особистості пошук свого місця і статусу в суспільній структурі.

2.

<p>Лісовий Оксен Васильович «Соціокультурна самоідентифікація особистості» Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, 2012</p>	<p>Ічанська Олена Михайлівна «Становлення особистісної ідентичності в ранньому юнацькому віці» Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук, 2002</p>
<p>Дисертація, с.14, абз. 1 зверху. Інтегративний характер феномена ідентифікації особистості обумовлює вивчення ідентичності як показника психічного здоров'я, здатності до самоактуалізації, переживання індивідуальності, умови освоєння суспільного та індивідуального простору, основи самовизначення, самопрезентації. Порушення ідентичності виявляється в негативному самоставленні, знеціненні особистості, що презентує конфліктний напрямок її розвитку.</p>	<p>Актуальність дослідження, с. 3, абз. 4 зверху. Інтегративний характер даного феномена обумовлює вивчення ідентичності як показника психічного здоров'я (В.А. Ананьєв, Е. Еріксон, В.В. Колпачников, К. Хорні), здатності до самоактуалізації (А. Маслоу), переживання індивідуальності (О.Б. Весна, Р. Ленг, Е. Фромм, Ю. Хаттон), умови освоєння суспільного та індивідуального простору (Е. Гідденс, М.Р. Гінзбург, Е. Еріксон, Д.І.Фельдштейн), основи самовизначення (Т.М.Буякас), самопрезентації (Р.Баумайстер, Р. Тайс, Д. Хаттон). Порушення ідентичності виявляється в негативному самоставленні, знеціненні особистості, презентує конфліктний напрямок її розвитку (Е. Еріксон, Л.Г. Юнін, Р. Ленг).</p>

3.

<p>Лісовий Оксен Васильович «Соціокультурна самоідентифікація особистості» Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, 2012</p>	<p>П. С. Гуревич. Идентичность – привилегия человека // Гуманитарные науки. Вестник Финансового университета, 2011, №2, с. 36–47.</p>
<p>Дисертація, с. 66, абз. 2 зверху. Із сучасною культурною ідентифікацією відбуваються певні зміни. При переході до більш гетерогенного, більш диференційованого суспільства слід очікувати набагато більшої різноманітності ідентифікацій і групувань. У всіх високотехнологічних країнах політичне життя все більше сегментується, споживчий ринок відображає все більш різноманітні індивідуальні і групові потреби.</p>	<p>С.39, стовпчик 2, абз.1 зверху. В современную эпоху характер культурной идентификации также меняется. При переходе к более гетерогенному, более дифференцированному обществу нам следует ожидать гораздо большего разнообразия идентификаций и группировок. Во всех высокотехнологических странах политическая жизнь все больше сегментируется, потребительский рынок отражает все более разнообразные индивидуальные и групповые потребности.</p>
<p>Дисертація, с. 66, абз. 3 зверху. Расові, етнічні і релігійні підгрупи в кожному суспільстві сегментуються на менші, більш різноманітні міні-групи. Помилково буде вважати американських негрів гомогенною групою або включати в одну групу вихідців Латинської Америки. На даному етапі змінюється саме поняття, яке визначає політично значущі меншини. Відмінності, які вважалися раніше незначними, набувають культурного і політичного змісту. Сьогодні ми стаємо свідками самоорганізації престарілих, ветеранів війни, людей нетрадиційної орієнтації і т. п., які вважають, що суспільство несправедливо до них налаштоване. Виникають нові ідентифікаційні групи і цей бурхливий соціальний процес отримує значне прискорення завдяки засобам масової інформації з їхніми спеціально адресованими публікаціями і передачами, кабельному телебаченню, супутниковому зв'язку і т. п.</p>	<p>С.39 стовпчик 2 абз. 2-3 зверху. Что касается расовых, этнических и религиозных подгрупп в каждом обществе, то они сегментируются на меньшие, более разнообразные мини-группы. Уже просто неверно считать чернокожих американцев гомогенной группой или включать в одну группу всех выходцев из Латинской Америки. Если говорить по существу, то меняется само понятие, конституирующее политически значимые меньшинства. Различия, которые раньше считались незначительными, приобретают культурное и политическое значение. Не случайно мы становимся свидетелями агрессивной самоорганизации со стороны таких групп, как престарелые, страдающие физическими недостатками, гомосексуалы, ветераны войны, которые считают, что массовое общество несправедливо обходится с ними. Возникают новые идентификационные группы, и этот бурный социальный процесс получит решающее ускорение благодаря демассифицированным средствам массовой информации – специально адресованным публикациям, кабельному телевидению, спутникам связи, видеокассетам и т. п.</p>

4.

<p>Лісовий Оксен Васильович «Соціокультурна самоідентифікація особистості» Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, 2012</p>	<p>Чабан Н. І. Навчально-методичний посібник з культурології. Херсон: ХЮІ ХНУВС, 2007.</p>
<p>Дисертація, с. 68–69. На розвиток культури впливають найрізноманітніші фактори. Скажімо, деякі її сфери відображають соціальні чи демографічні особливості її розвитку. В середовищі різних суспільних груп утворюються специфічні культурні феномени. Вони фіксуються в особливих рисах поведінки людей, свідомості, мовлення. Ці феномени отримали назву субкультур.</p>	<p>С. 164–165 Однак на розвиток культури впливають найрізноманітніші фактори. Скажімо, деякі її сфери відображають соціальні чи демографічні особливості її розвитку. В середовищі різних суспільних груп утворюються специфічні культурні феномени. Вони фіксуються в особливих рисах поведінки людей, свідомості, мовлення. Ці феномени отримали назву субкультур.</p>

<p>Спочатку термін «субкультури» з'явився як позначення молодіжної культури, особливо тієї її частини, яку соціологи позначали як девіантну. Саме так трактували цей термін Т. Парсонс у 1954 р. та С. Ейзенштадт в 1956 р. У 30-50-х рр. XX ст. у США проводилися соціально-наукові студії, у процесі яких вивчали виникнення молодіжних банд у великих містах, особливо у Чикаго. Тут вперше розглядалася ненормативна поведінка молоді. Студії показали, що члени таких банд живуть за своїми власними нормами та правилами, які є відхиленням від базової культури.</p> <p>Так було закладено наріжний камінь визнання концепції субкультури, за якою нетипова поведінка трактується як конформізм щодо певних поведінкових стандартів підсистеми суспільства, яка не визнається суспільством загалом, насамперед його владною частиною.</p> <p>Субкультура – частина загальної культури нації. Субкультури певною мірою автономні, закриті і не претендують на те, щоб витіснити пануючу культуру. Тому визначальною ознакою субкультури є герметичність.</p>	<p>Спочатку термін «субкультури» з'явився як позначення молодіжної культури, особливо тієї її частини, яку соціологи позначали як девіантну. Саме так трактували цей термін Т. Парсонс у 1954 р. та С. Ейзенштадт в 1956 р. У 30-50-х рр. XX ст. у США проводилися соціально-наукові студії, у процесі яких вивчали виникнення молодіжних банд у великих містах, особливо у Чикаго. Тут вперше розглядалася ненормативна поведінка молоді. Студії показали, що члени таких банд живуть за своїми власними нормами та правилами, які є відхиленням від базової культури.</p> <p>Отже, було закладено наріжний камінь визнання концепції субкультури, за якою «нетипова поведінка трактується як конформізм щодо певних поведінкових стандартів підсистеми суспільства, яка не визнається суспільством загалом, насамперед його владною частиною».</p> <p>Субкультура — частина загальної культури нації. Субкультури певною мірою автономні, закриті і не претендують на те, щоб витіснити пануючу культуру. Тому визначальною ознакою субкультури є герметичність.</p>
<p>С. 69, абз. 3 зверху.</p> <p>З точки зору культурології проблема субкультури розглядається, як правило, в рамках концепції соціалізації. Вважається, що прилучення до культурних стандартів, входження у світ пануючої культури – процес складний і суперечливий. Він постійно наштовхується на психологічні та інші перешкоди. Це і породжує особливі життєві устремління молоді, яка з духовного фонду засвоює те, що вважає необхідним. Так, на думку багатьох культурологів, народжуються певні культурні цикли, зумовлені перш за все зміною поколінь.</p> <p>С. 69, абз. 4 зверху.</p> <p>Існує ще один підхід до структурування суспільства на окремі субкультури – це соціальна структуризація. Соціальні сегменти суспільства, виділені відповідно до принципу стосунків з існуючим соціальним порядком і специфічних функцій щодо підтримання суспільної цілісності та стійкості, можна назвати суспільними станами. Різні стани можуть налічувати від однієї до декількох десятків професійних груп, мати свій «верхній прошарок» та «низи», які стоять на межі переходу в інший стан.</p>	<p>С. 165–166</p> <p>У культурології проблема субкультури розглядається, як правило, в рамках концепції соціалізації. Вважається, що прилучення до культурних стандартів, входження у світ пануючої культури — процес складний і суперечливий. Він постійно наштовхується на психологічні та інші перешкоди. Це і породжує особливі життєві устремління молоді, яка з духовного фонду засвоює те, що вважає необхідним. Так, на думку багатьох культурологів, народжуються певні культурні цикли, зумовлені перш за все зміною поколінь.</p> <p>Існує ще один підхід до структурування суспільства на окремі субкультури — це соціальна структуризація. Соціальні сегменти суспільства, виділені відповідно до принципу стосунків з існуючим соціальним порядком і специфічних функцій щодо підтримання суспільної цілісності та стійкості, можна назвати суспільними станами. Різні стани можуть налічувати від однієї до декількох десятків професійних груп, мати свій «верхній прошарок» та «низи», які стоять на межі переходу в інший стан.</p>
<p>С. 69, абз. 5,6 зверху з перех. на с. 70, абз.1–4 зверху.</p> <p>На сучасному етапі найбільш типовими збереглися чотири основних соціальних стани, хоча чіткість їх виділення на «соціальній карті» сучасного суспільства у XX ст. помітно потьмяніла, оскільки простежуються процеси злиття і перемішування деяких елементів з різних станів. Тим не менше, сьогодні ми можемо говорити про наявність таких субкультур, як:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) культура сільських виробників (переважно селян), чією функцією є забезпечення фізичного виживання суспільства за рахунок забезпечення суспільства продуктами харчування, і цією функцією в істотній мірі визначаються параметри даної станової культури; 2) культура міських виробників, чия функція – забезпечення соціального виживання суспільства і забезпечення його технічними та інтелектуальними засобами і послугами для подібного виживання та соціального відтворення, чим і визначаються особливості та багатогранність функцій цього стану; 3) елітарна культура тих, хто встановлює, підтримує і відтворює існуючий соціальний порядок, цей стан володіє засобами для найму тих, хто створює міф про якусь особливу витонченість та вишуканість елітарної культури; 4) кримінальна та маргінальна культура тих, хто не знайшов достойного та легального місця в існуючому порядку і тому воліє жити, порушуючи цей порядок або демонстративно не зважаючи на його правила та норми. <p>Деякі дослідники виділяють в окрему групу субкультуру бідності – сукупність звичаїв, норм поведінки, цінностей і стереотипів свідомості, притаманних найменш забезпеченим прошаркам суспільства. В такій субкультурі перебільшуються цінності сьогодення на протигагу цінності майбутнього.</p>	<p>С. 167</p> <p>На сучасному етапі найбільш типовими збереглися чотири основних соціальних стани, хоча чіткість їх виділення на «соціальній карті» сучасного суспільства у XX ст. помітно потьмяніла, оскільки простежуються процеси злиття і перемішування деяких елементів з різних станів. Тим не менше, сьогодні ми можемо говорити про наявність таких субкультур, як:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) культура сільських виробників (переважно селян), чією функцією є забезпечення фізичного виживання суспільства за рахунок забезпечення суспільства продуктами харчування, і цією функцією істотною мірою визначаються параметри даної станової культури; 2) культура міських виробників, чия функція — забезпечення соціального виживання суспільства і забезпечення його технічними та інтелектуальними засобами і послугами для подібного виживання та соціального відтворення, чим і визначаються особливості та багатогранність функцій цього стану; 3) елітарна культура тих, хто встановлює, підтримує і відтворює існуючий соціальний порядок, цей стан володіє засобами для найму тих, хто створює міф про якусь особливу витонченість та вишуканість елітарної культури; 4) кримінальна та маргінальна культура тих, хто не знайшов достойного та легального місця в існуючому порядку і тому воліє жити, порушуючи цей порядок або демонстративно не зважаючи на його правила та норма. <p>Деякі дослідники виділяють в окрему групу субкультуру бідності — сукупність звичаїв, норм поведінки, цінностей і стереотипів свідомості, притаманних найменш забезпеченим прошаркам суспільства. Дане поняття виділив в окрему дефініцію у кінці 50-х — на початку 60-х рр. XX ст. американський культуролог Оскар Левіс. Вивчаючи проблему бідності в Мексиці, а пізніше на Кубі, він зробив висновок, що проблема бідності — це не тільки економічна, а й культурна проблема. В такій субкультурі перебільшуються цінності сьогодення на протигагу цінності майбутнього.</p>

5.

<p>Лісовий Оксен Васильович «Соціокультурна самоідентифікація особистості» Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, 2012</p>	<p>Щукина М. А. Саморазвитие личности: история и современное состояние отечественной психологии // Вестник Санкт-Петербургского университета. Социология. Сер. 12. 2009, вып. 1, ч. 1, с. 154–164.</p>
<p>Дисертація, с. 70, абз. 6 зверху з перех. на с. 71. Поняття «саморозвиток» не є новим для психології та педагогіки. Його вживають, коли необхідно підкреслити роль персонального фактора в розвитку. Однак довгий час саморозвиток існував у науці не як предмет дослідження, а як пояснювальна категорія, що висловлює принцип активності особистості в розвитку. За саморозвитком не був закріплен статус психологічного феномена, статус частини психологічної реальності. Останнім часом ставлення до проблем саморозвитку особистості змінилось. Дослідники стали розглядати його не тільки як пояснювальний принцип, а й як психологічний феномен. Саморозвиток було визнано самобутнім динамічним явищем, що якісно відрізняється від розвитку [152].</p> <p>На с. 184 у списку літератури посилання №152 – це: Радомський І.П. Історичні аспекти становлення проблеми саморозвитку особистості. / І.П. Радомський. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua Але з'ясувалося, що ця стаття п. Радомського за 2010 р. надрукована у журналі «Юридична психологія та педагогіка» 2010 №2, с. 49-56 (https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:yZCRDkoUco8J:https://scholar.google.com/citations%3Fuser%3DSZfbtjoAAAAJ%26hl%3Dru&cd=1&hl=ru&ct=clnk). У п. Радомського в цій статті немає тих абзаців, які є в дисертації п. Лісового. Таким чином, перед нами сфальшоване посилання у п. Лісового.</p>	<p>С.154, абз. 1. Поняття «саморазвитие» не является новым для психологии. Его употребляют, когда важно подчеркнуть самодетерминированный характер развития, роль персонального фактора в развитии. Однако в течение долгого периода времени саморазвитие существовало в науке не в качестве предмета исследования, а как объяснительная категория, выражающая принцип активности личности в развитии. За саморазвитием не был закреплён статус психологического феномена, статус части психологической реальности. Возможно, этим объясняется, что в психологических словарях и учебниках по психологии нет статей, посвящённых саморазвитию. За последние десятилетия отношение к саморазвитию изменилось. Исследователи стали рассматривать его не только как объяснительный принцип, но и как психологический феномен. Саморазвитие было признано как самобытное динамическое явление, качественно отличное от развития.</p>
<p>Дисертація, с. 72, абз. 2 зверху. Простір культури є конгломератом уявлень про людину і людяність й виражається у системі гуманістичних цінностей. Сутність підходу до особистості як представника культури прекрасно висловив К.А. Тимірязев: «Учіння про боротьбу за існування зупиняється на порозі культурної історії. Уся розумна діяльність людини – одна боротьба – з боротьбою за існування [152]».</p> <p>Сфальшоване посилання №152 на нібито статтю п. Радомського (див. коментар вище). «Учіння» – переклад російського слова «учение»!</p>	<p>С. 157, абз. 1 зверху. Пространство культуры является конгломератом представлений о человеке и человечности и выражено в системе гуманистических ценностей. Сущность подхода к личности как представителю культуры прекрасно выразил К. А. Тимирязев: «Учение о борьбе за существование останавливается на пороге культурной истории. Вся разумная деятельность человека — одна борьба — с борьбой за существование»¹⁰ Посилання №10: Тимирязев К. А. Избр. соч. В 4 т. М., 1949. Т. 3. С. 596.</p>
<p>Дисертація, с. 72, абз. 3 зверху. Саморозвиток сприймається як шлях досягнення людської сутності в її загальній формі (як орієнтація на загальні моральні цінності) та в її одиничній формі (як рух до своєї індивідуальності). У просторі культури саморозвиток здійснюється як конкуренція з самим собою, як боротьба з Я-теперішнім з Я-майбутнім, в якому відображено ідеал людяності.</p>	<p>С. 157 абз. 1 зверху. Саморазвитие видится как путь достижения человеческой сущности в ее всеобщей форме (как ориентация на всеобщие нравственные идеалы) и в ее единичной форме (как движение к своей индивидуальности). В пространстве культуры саморазвитие осуществляется как конкуренция с самим собой, как борьба с Я-настоящим за Я-будущее, в котором отражен идеал человечности.</p>

6.

<p>Лісовий Оксен Васильович «Соціокультурна самоідентифікація особистості» Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, 2012</p>	<p>Шахрай В. М. Соціальна компетентність особистості: соціально-рольовий підхід // Народна освіта. – 2010. – Вип. № 2 (11).</p>
<p>С.73, абз. 2 зверху Соціальна роль – це більш чи менш чітко визначений шаблон поведінки, що очікується від людини, яка займає відповідний статус у суспільстві. Можна сказати, що соціальна роль – це маска, яку надягає індивід, попадаючи в конкретне людське середовище.</p>	<p>С. 2 Соціальна роль – це більш чи менш чітко визначений шаблон поведінки, що очікується від людини, яка займає відповідний статус у суспільстві. Можна сказати, що соціальна роль – це маска, яку надягає індивід, попадаючи в конкретне людське середовище.</p>
<p>С.74, абз. 2 зверху Конфлікти і суперечності між людьми нерідко є результатом нерозуміння ролей один одного. Для їх подолання необхідне усвідомлення взаємних прав і обов'язків у ставленні один до одного, поєднання своєї ролі з роллю іншої людини, вміння поставити себе на її місце. Здатність людини розуміти життя, яке відрізняється від власного, – один</p>	<p>С. 2 Конфлікти і суперечності між людьми нерідко є результатом нерозуміння ролей один одного. Для їх подолання необхідне усвідомлення взаємних прав і обов'язків у ставленні один до одного, поєднання своєї ролі з роллю іншої людини, вміння поставити себе на її місце. Здатність людини розуміти життя, яке відрізняється від власного, – один</p>

з показників її культурної зрілості.	з показників її соціальної зрілості. Тому осягнення сутності соціальних ролей є особливо важливим для дітей та юнацтва.
--------------------------------------	---

7.

<p>Лісовий Оксен Васильович «Соціокультурна самоідентифікація особистості» Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, 2012</p>	<p>Власенко Федір Павлович. «Особливості соціалізації індивіда в умовах інформаційного суспільства (соціально-філософський аналіз)» Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, 2008</p>
<p>С. 4, абз. 5 зверху Методологічна основа дослідження. Реалізація мети та завдань дисертаційної роботи зумовила необхідність використання загальнонаукових методів та принципів. На засадах аналітичного методу досліджено специфіку застосування різних підходів щодо самоідентифікації особистості на сучасному етапі суспільного розвитку, а з позицій методу синтезу визначено пріоритетність філософського аналізу. Структурно-функціональний аналіз використовувався для виявлення структурних елементів самоідентифікації, яка розглядається як процес, в якому особистість формується під впливом суспільства й одночасно конструє суспільство. Метод аксіологічної інтерпретації застосовувався при аналізі сучасного стану інформаційного суспільства і специфіки самоідентифікації особистості в ньому. Виявлення належної послідовності наріжних проблем теми дослідження здійснено при дотриманні вимог методу системного аналізу.</p>	<p>С. 5 Методи дослідження. Реалізація мети та завдань дисертаційної роботи зумовила необхідність використання засадничих філософських та загальнонаукових методів та принципів. На засадах аналітичного методу досліджено специфіку застосування різних підходів щодо соціалізації індивіда на сучасному етапі суспільного розвитку, а з позицій методу синтезу визначено пріоритетність соціально-філософського аналізу. Структурно-функціональний аналіз використовувався для виявлення структурних елементів соціалізації, яка розглядається як процес, в якому особистість формується під впливом суспільства й одночасно конструє суспільство. Метод аксіологічної інтерпретації застосовувався при аналізі сучасного стану інформаційного суспільства і специфіки соціалізації індивіда в ньому. Виявлення належної послідовності наріжних проблем теми дослідження здійснено при дотриманні вимог методу системного аналізу.</p>

8.

<p>Лісовий Оксен Васильович «Соціокультурна самоідентифікація особистості» Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, 2012</p>	<p>Ярошенко В. М. Проблема моральної самоідентифікації сучасних українських громадян // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Сер. Політологія. 2011, т. 175, вип. 163, с. 122–128.</p>
<p>С. 46 Поняття ідентифікації (як процесу) та ідентичності (як результату цього процесу) за останні 10-15 років стало об'єктом дослідження і російських, і українських філософів. При цьому увага дослідників поступово переключалась від вивчення наданої індивіду ззовні ідентичності до обраної людиною самоідентифікації. Дослідження ідентичності, таким чином, відбивають реальні зсуви в суспільній свідомості в напрямку підвищення ролі самовизначення особистості у поглибленні суб'єктивного аспекту цього процесу.</p>	<p>С. 123 Поняття ідентифікації (як процесу) та ідентичності (як результату цього процесу) за останні 20 років стало об'єктом дослідження і російських, і українських філософів, соціологів, політологів. При цьому увага дослідників поступово переключалась від вивчення наданої індивіду ззовні ідентичності до обраної людиною самоідентифікації. Дослідження ідентичності, таким чином, відбивають реальні зсуви в суспільній свідомості в напрямку підвищення ролі самовизначення особистості в поглибленні суб'єктивного аспекту цього процесу [2].</p>
<p>С. 164 Криза самоідентифікації автоматично породжує катастрофу моральних цінностей, які з нею пов'язані. Тобто, якщо моральні цінності поєднані в більшому ступені не з внутрішнім духовним досвідом, а з відповідною ідентифікацією, то наступить майже повний моральний вакуум. Швидше за все, він буде швидко заміщений новою структурою самоідентифікації.</p>	<p>С. 123 Криза самоідентифікації автоматично породжує катастрофу моральних цінностей, які з нею пов'язані. Тобто, якщо моральні цінності поєднані в більшому ступені не з внутрішнім духовним досвідом, а з відповідною ідентифікацією, то наступить майже повний моральний вакуум. Швидше за все, він буде швидко заміщений новою структурою самоідентифікації.</p>

9.

<p>Лісовий Оксен Васильович «Соціокультурна самоідентифікація особистості» Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, 2012</p>	<p>Ільчук Л. І. Самоідентифікація особистості: проблеми рівні, теоретичний аспект // Проблеми самоідентифікації сучасного українського суспільства: політичні, економічні, соціальні та культурні аспекти. Матеріали науково-практичної конференції. – К.: Національна академія управління, 2009. – с. 7–12.</p>
<p>С. 164 У період кризи сталих соціальних і економічних відносин акценти можуть зміщуватися на інші рівні самоідентифікації. З цієї точки зору легко пояснюється підвищений інтерес частини суспільства до свого національного статусу. Те, що ще кілька років назад не привертало особливої уваги, раптом стало настільки важливим, що почалися національні війни і нестриманий «парад суверенітетів». Хоча очевидно, що і те, і інше не принесло і не могло принести будь-яких економічних вигод і ця практика стала</p>	<p>С. 10 Таким чином, у період кризи сталих соціальних і економічних відносин акценти можуть зміщуватися на інші рівні самоідентифікації. З цієї точки зору легко пояснюється підвищений інтерес частини суспільства до свого національного статусу. Те, що ще кілька років назад не привертало особливої уваги, раптом стало настільки важливим, що почалися національні війни і «парад суверенітетів». Хоча очевидно, що і те, і інше не принесло і не могло принести будь-яких економічних вигод. Підвищений інтерес до</p>

<p>досить розповсюдженою. Підвищений інтерес до релігійних об'єднань, «парад церковних суверенітетів» і різні протиріччя на цьому ґрунті найчастіше переходили в Україні на рівень бійок і бурхливих судових розглядів.</p> <p>Дійсно, якщо людина звикла жорстко ідентифікувати себе як інженера, громадянина великої держави і, відповідно, вимірювати з цим свої цінності, поведінку, відносини з навколишніми, а тепер більше цього робити не може, то найпростіший шлях – знайти нові способи ідентифікації.</p> <p>Криза самоідентифікації автоматично породжує катастрофу моральних цінностей, які з нею пов'язані. Тобто, якщо моральні цінності поєднані в більшому ступені не з внутрішнім духовним досвідом, а з відповідною ідентифікацією, то наступить майже повний моральний вакуум. Швидше за все, він буде швидко заміщений новою структурою самоідентифікації.</p>	<p>релігійних об'єднань, «парад церковних суверенітетів» і різні суперечності на цьому ґрунті найчастіше переходили в Україні на рівень бійок і бурхливих судових розглядів.</p> <p>С. 11</p> <p>Дійсно, якщо людина звикла жорстко ідентифікувати себе як інженера, громадянина великої держави і на цій основі визначати свої цінності, поведінку, стосунки з оточуючими, а тепер більше цього робити не може, то найпростіший шлях – знайти нові способи ідентифікації.</p> <p>Криза самоідентифікації автоматично породжує катастрофу моральних цінностей, які з нею пов'язані. Якщо моральні цінності поєднані не з внутрішнім духовним досвідом, а з відповідною ідентифікацією, то настане майже повний моральний вакуум, який буде швидко заміщений новою структурою самоідентифікації.</p>
--	--

**Цікавим є ланцюжок перетворень тексту останнього абзацу із статті в статтю:
Ільчук (2009) → Ярошенко (2011) = Лісовий (2012)**

<p>Ільчук Л. І. Самоідентифікація особистості: проблеми рівні, теоретичний аспект // Проблеми самоідентифікації сучасного українського суспільства: політичні, економічні, соціальні та культурні аспекти. Матеріали науково-практичної конференції. – К.: Національна академія управління, 2009. – с. 7–12.</p>	<p>Ярошенко В. М. Проблема моральної самоідентифікації сучасних українських громадян // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Сер. Політологія. 2011, т. 175, вип. 163, с. 122–128.</p>	<p>Лісовий Оксен Васильович «Соціокультурна самоідентифікація особистості» Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, 2012</p>
<p>С. 11</p> <p>Криза самоідентифікації автоматично породжує катастрофу моральних цінностей, які з нею пов'язані. Якщо моральні цінності поєднані не з внутрішнім духовним досвідом, а з відповідною ідентифікацією, то настане майже повний моральний вакуум, який буде швидко заміщений новою структурою самоідентифікації.</p>	<p>С. 123</p> <p>Криза самоідентифікації автоматично породжує катастрофу моральних цінностей, які з нею пов'язані. Тобто, якщо моральні цінності поєднані в більшому ступені не з внутрішнім духовним досвідом, а з відповідною ідентифікацією, то наступить майже повний моральний вакуум. Швидше за все, він буде швидко заміщений новою структурою самоідентифікації.</p>	<p>С. 164</p> <p>Криза самоідентифікації автоматично породжує катастрофу моральних цінностей, які з нею пов'язані. Тобто, якщо моральні цінності поєднані в більшому ступені не з внутрішнім духовним досвідом, а з відповідною ідентифікацією, то наступить майже повний моральний вакуум. Швидше за все, він буде швидко заміщений новою структурою самоідентифікації.</p>